

Jó voltál!

Szól a gyár portása, hogy menjek hozzá, mondana nekem valamit. Én meg nem kapcsolok, annyira a munkán jár az eszem. Pedig a rendőrök már többször is kerestek a gyárban. Nekem elég volt szólnom a Nagyfőnöknek, rendes magyar ember a Nagyfőnök, hogy már itt sem vagyok, és finoman elszeleltem; a gyáruvar hátsó részén az mehetett át a kerítésen, aki akart. A Nagyfőnök nem csak engem, másokat is többször kimentett a rendőrség karmai közül. Ha nála kerestek, mindig letagadta azt, hogy benn vagyok a gyárban. Azt mondta a rendőröknek, hogy otthon vagyok. Azok pedig hiába jöttek értem. Akkoriban még több benzinje volt a rendőrségnek; igaz, van neki még most is; több, sokkal több, mint nekünk. Ha neked van, azt egyszerűen elveszik tőled, mert csak az autó tartályában szállíthatsz üzemanyagot.

– Várj! Most nem érek rá – mondom a portásnak – , be kell itt valamit fejezнем, fél óra múlva mehetek csak. – Úgy is jó lesz – nyugtat meg ő, és egy szóval se említi, hogy mi a helyzet, miért kell nekem a portára mennem. Fél óra múlva ott vagyok a portán. Két fiatalember várakozik rám, nincs rajtuk egyenruha. Még akkor se kapcsolok, amikor a nevemet kérdezik. – No, akkor ezt írd alá! – nyomnak a kezembe egy papírt. A behívót! Elsötétül előttem a világ. – Ezt nem írom alá! Visszontlátásra! – köszönök el tőlük. Ők meg csak mosolyognak rajtam, megtaláltak. Fél óra múlva megint hívnak a portára. Két ügyeletes rendőr jött értem, nem tagadhatom le azt, hogy a gyárban vagyok. Az egyik rendőrt jól ismerem, félig-meddig a barátaim közé tartozik. Ő kér engem arra, szinte könyörög, hogy írjam alá a katonai behívómat.

– Mint a barátomat, úgy kérlek, írd alá! Tudod, mi vár azokra, akiket be kell vinnünk. Nem szeretnék bántani. Akit beviszünk, az nem ússza meg verés nélkül.

– Žučókám! – mondom neki, mert így hívják, ez a beceneve. – Tudod, hogy ki vagyok, hogy eddig senkinek se ártottam, hát mi a fenét akartok, miért verétek el?

– Azért kezdtük így, mert rólad van szó. Írd alá, csak így úszhatod meg a verést.

– Éjszaka van, éjfél körül jár az idő, legalább azt engedjétek meg, hogy értesítem a családomat!

Látni szeretném az asszonyomat, a gyerekeimet, mielőtt a frontra indulok. Legalább ezt engedjétek meg nekem!

– Tudod, hogy nekünk is parancsolnak. Majd megkérdezem a felettesemtől, hogy elvihetünk-e haza. Addig is írd alá ezt a papírt! Baráti alapon írd alá!

– Majd aláírom, de csak azért, mert a barátom vagy. És tartozol nekem egy sörrrel. Van a közelünkben egy kocsmá, abban a kocsmában fizetsz nekem egy sört, Žučókám, és kapsz tőlem egy aláírást.

Beülünk a kocsmába, hozza a pincér a sört, előttem az a kurva papír, húznám még az időt, mondom zsebeimet tapogatva azt, hogy nincs ceruzám, kapok egy golyóstollat, azonnal zsebre is vágom. – Žučókám, ezt megtartom magamnak, „za dugo sećanje”, hosszú emlékezésbe, fenét hosszú emlékezésbe, már magyarul se tudok rendesen, ezt a tollat „örök emlékebe” elteszem, te jutsz majd róla az eszembe. – Várjál csak azzal egy kicsit! – mondja. – Tartozol nekem egy aláírással. Gyűjtöm az autogramokat. Most már azt csinálsz, amit akarsz – súgja megkönnyebbülten, miután aláírtam a behívót. – Te döntöd el azt, hogy elmegy-e tartalékosként arra a hadgyakorlatra, mely negyvenöt napnál nem tarthat tovább. – Nem hadgyakorlat az, hanem háború! – gondolom. Reggel hatig, mert akkor kell jelentkezнем, van még néhány órám. Nem veték el az útleveletem, átmehetnek vele a határon Magyarországra, ahol életem végéig bűdös jugó lennék, aki elveszi másoktól a munkát. Meg azt is rebesgették már, hogy a határon elkapják azokat, akik aláírták a behívót. Mi lesz az asszonyommal meg a négy gyerekekkel? A tűzrevalót se tudtam idáig beszerezni, pedig már november van. Becsaptak a gyárban is, havonta levonták a fizetésemből a tűzrevaló árát, de idáig egy darab fát, egy darab szemet se kaptunk. Hová menjen az ember télvíz idején?

Megyek haza, van még néhány órám az indulásig. És sír az asszony, úgy zokog, hogy nekem is kicsordul a könny a szememből. Szégyellem is, kínomban vigasztalom, átkozódom. Nem hadgyakorlatra hívnak ezek a rohadtak, hanem háborúba. Azt akarják, hogy helyettük harcoljunk. Mi közünk nekünk, magyaroknak ahhoz, hogy a szlávok ölik egymást? Persze, kapóra jön nekik ez az esztelen öldöklés. Fáj-

dalommentesen megszabadulhatnak tőlünk. Nem hagyjuk itt nekik azt, amit eddig összekapartunk. Elmegyek a „hadgyakorlatra”, megnézem őket, hogy mekkora legények. A családnak is az lesz a legjobb, ha én elmegyek. A legmocskosabb háborúnak is van túlélője. A frontharcosok hozzátartozóit segíti az állam. Nem kell a telefonszámlát kifizetni, az áramot is potyán kapja a család, nekünk meg nincs tűzrevalónk, a téli gúnyám gondja is megoldódik. Ha nem megyek el, állandóan baszogatni fogják a családomat, éjszakánként felkeltik a gyerekeket, hogy megkérdezzék tőlük: hol van az apátok? Aláírtam, elmegyek, az lesz a legjobb. A papíromon is az áll, hogy hétnapos kiképzésre, hadgyakorlatra kell mennem. De, ha abból a hét napból negyvenöt nap lesz, azt is túlélem. Azt a másfél hónapot még az akasztófa alatt is ki lehet bírni.

Kialvatlanul bóbiskolok az autóbuszban, mely Baranyába viszi a tartalékosokat. Rövid kiképzésen esünk át. Azzal kezdi a frontról visszatért hadnagy, hogy az életükkel játszanak azok, akik nem figyelnek rá, mert ő semmit sem fog kétszer mondani. Ez alatt a négy nap alatt tanulom meg mindazt, amit tudniuk kellene a katonaviselt embereknek. Valamennyien feszülten figyelünk. Szenvtelenül beszél a hadnagy az ellenség megsemmisítéséről, mintha csak egy darab vasba kellene menetet fúrunk.

Darázson, Darázs környékén esünk át a tűzkeresztségen. Darázs egy kis magyar falu Baranyában. Vukovár eleste után kisebb csoportokban menekülnek a horvátok Magyarország felé. Ezeket a csoportokat kellene megsemmisítenünk. Lövöldözünk a talpon maradt kukoricásban, sorozatlövésekkel vágjuk a szárat, néha ránk lőnek, nem tudjuk, hogy kik, fedezékben vagyunk, az is lehet, hogy épp a mieink lövöldöznek ránk. A horvátokon is ugyanolyan egyszerű van, mint rajtunk. Elég gyorsan megszokjuk a lövöldözést. Vannak köztünk olyanok, akiknek tetszik az, hogy nem kell elszámolniuk a löszerral.

Néhány nap alatt megedződünk, belejövünk a lövöldözésbe, aztán az egyik éjszaka iszonyú dübörgéssel megindulunk Klisára, Szlavóniába. Ötvenhat tankkal, huszonnyolc páncélozott csapatszállítóval, löszertől roskadozó teherautókkal, üzemanyaggal teli tartálykocsikkal. Naponta legalább kétszáz-kétszázötven liter üzemanyagot fogyaszt el egy-egy harci jármű. Hogy ezzel a rengeteg üzemanyaggal hány hold földet szánthatnánk fel? Mi, magyarok, ezt is kiszámítjuk. A tartalékos frontharcosok kétharmada magyar, velünk akarják megnyerni a háborújukat! Klisán egy búzaraktárban alszunk, porban, mocskokban, hullik ránk a padlásról a szemét. Legalább százan alszunk egy helyiségben. A horvátok mezőgazdasági repülőkkel bombáznak bennünket. Lövöldözünk rájuk. A kaja tűr-

hető; italt is kapunk, rumot és sört. A rum, papíron, ugye, a teánkhoz tartozik, az a tompitónk. Naponta néhány üveg sört is megihatunk. És cigaretta is jár a frontharcosoknak. Ha elfogy az italunk, csak szólnunk kell, nincs gond az utánpótlással. Klisát, nyilván a szabadcsapatok önkéntesei, már érkezésünk előtt elfoglalták. Valamennyien tisztában vagyunk azzal, hogy az igazi hűs darálás még csak ezután kezdődik. Negyven ember parancsnoka vagyok, nem babra megy a játék.

A riadó nem ér készületlenül bennünket. Azt a parancsot kapjuk, hogy lőnünk kell mindarra, ami mozog. Hogy ki kell irtanunk az élőket, sebesültek, hadifoglyok nincsenek! És megindulunk a kicsiny falvak ellen. Négy falut teljesen letörölünk a térképről. Stari Seleš, Novi Seleš, Tenjski Antunovac, Dioš – ezt a négy falut semmisítjük meg, azaz „szabadítjuk fel”, ki nekik hogy tetszik. Jovanovac központjáig is eljutunk, de a horvátok visszafoglalják tőlünk a falut, melyet Ivogradnak neveznek el. Képesek vagyunk négy-öt órán át nehéztűzvérségi ösztűz alatt tartani egy területet. Ott kő kövön nem maradhat. Hűtjük az ágyúcsöveket. Löszemben nincs hiány! Ezt az egyet el kell nekik ismernem. A horvátok mindent kitalálnak, elkeseredetten védekeznek. Tükröket raknak ki az erdőbe, melyek visszaverik műszereink infravörös sugarait. Éjszaka így akarnak zavart kelteni közöttünk. Persze, szétlőjük a tükröket. A kisebb csoportok támadását már nem is jelentjük. Tartalékosok irányítják a hadműveleteket. Negyven ember parancsnoka vagyok. Gyakran magyarul kiáltom a vezényszavakat, melyek elég sután hangzanak. Nem ismerem a magyar katonai nyelvet.

És egy idős házaspár örökké az emlékezetemben marad. Berontunk a házukba, reszketve tartják föl a kezüket.

– Sine moj! Fiam! Ne bántsatok bennünket! Békés emberek vagyunk! – zokog az öregasszony. Leengedem a puskát, csapdától tartva, villámgyorsan szétnézek a házban. Egy szerb tartalékos áll mögöttem, ő fedez engem, bár attól is tartok, hogy egyszer még lepuffant; igen, pedig elég jó viszonyban vagyunk egymással. Képtelen vagyok közelről emberekre lőni, pláne így, hogy látom a rémületüket. Messzire lövöldözni, az más, teljesen más dolog. Azt hiszem, hogy még nem öltem embert. Nem tudok róla. Rádióon keresztül értesítem a katonáimat, hogy mindjárt kimegyünk az utcára.

– Gyerünk! – mondom az öregeknek, és nem tudom magamnak megbocsátani azt, hogy nem én lépek ki elsőként az utcára. A csapatszállítóból, mely az utca közepén áll, mindkét öreget a szemem előtt kaszálja le az egyik katonám. Iszonyú felindult vagyok, utálom azokat, akik csak az öregekkel meg a gyere-

ekkel, csak a fegyvertelen lakossággal szemben bátrak. Velük sohasem találkozom a tűzvonalban. Ők a legnagyobb szájhősök. Állandóan arról pofáznak, hogy meg sem állunk Zágrábig! Hogy egészen Berlinig megyünk, ha kell! A szabadcsapatok önkéntesei is örökké a hátunk mögött vannak. Ők vigyáznak ránk. Időnként velük is tűzharcba keveredünk. Egyszer a tankjainkkal majdnem megindulunk ellenük. Szólnak az örök, hogy hátulról tüzelnek rájuk. A tankjaink az udvarokban vannak elrejtve, nem okoz gondot a szűk bejárat, ahol nem megy szépszerével, ott a házfal bánja meg. Mielőtt megindulnánk tankokkal az önkéntesek ellen, terepszemlét tartok egy hadnaggyal. Úgy teszek, mintha nem tudnám, hogy kik lövöldöznek ránk. Kézifegyverekből visszalövünk. Nem hagyják abba. Leadunk rájuk az egyik tankból egy próbálövést. Már is rohan, ordibál ránk az őrnagy: Ne lőjétek a mieinket! Ő védi meg az önkénteseket, különben letaroljuk őket.

Undorodom a nagypofájú melldőngetőktől. Könnyű ekkora fölényel, ennyi fegyverrel harcolni a horvátok ellen, akik még vadászpuskákkal is védekeznek. Egyik éjszaka járőrvezető vagyok. Tizenegy órától egy óráig két szájhős, két szerb tartalékos van őrségen. Megengedem nekik, hogy együtt legyenek, bár amikor ők vigyáznak ránk, sosem vagyok biztos abban, hogy megérjük a reggelt. Kedvükben akarok járnai, minusz nyolc fok van odakünn, mondom nekik, hogy éjfélre kávé fogok főzni, egyikük jöjjön be a kávéért. – Mi igazi katonák vagyunk! – büszkélkednek egymás szavába vágva. – Nem hagyhatjuk el az őrhelyet! – Rendben van, majd én kiviszem a kávé, nehogy lelőjétek! – ebben állapotodunk meg. Éjfélre megfőzöm a kávé. Tálcat is találok a tágas, épségben maradt házban, melynek lakói érkezésünk előtt menekültek el. A tányérjaikat nem vitték magukkal, azokból a tányérokba eszünk. És az ablakon keresztül mossuk el a csetrest. Gátlástalanul kidobáljuk a mosatlan tányérokba. Ebben a hadseregben könnyen leszokik az ember a mosogatásról. Nyomorult rablókat, elvadult gyilkosokat csinál belőlünk ez a háború. Milyen emberek azok, akik képesek a szomszédaikat megölni, kifosztani? Tálcára teszem a két csésze kávé, éjfél van, kilépek a téli éjszakába. Odaérek az őrhelyre, egy tank meg egy csapatszállító közé: sehol senki. Nem akarok hangoskodni, rájuk ijeszteni, majdcsak jelentkeznek. Körbejárom a tankot, a csapatszállítót, halanként szólom őket: nem válaszolnak. Lerakom a tálcat a tank sárhányójára, gyorsan élesre töltöm a fegyveremet, feszülten figyelek, ezeknek a szó legszorosabb értelmében nyomuk veszett. Nemrég eshetett az a félcentis hó, melyben hiába keresem a nyomukat. Visszarohanok a szálláshelyünkre. – Riadó! – üvöltözöm lélekszakadva. – Eltűntek az örök, meg kell

őket találnunk! – rázom fel az alvókat. Ordibálva indulunk az eltűntek keresésére, akik a tank alól másznak elő.

– Hülye állatok! – őrjögök. – Mit láthattok ti a tank alól?

– Semmit – magyarázzák. – De minket sem láthat senki.

No, másnap éppen sikerül egy nyulat lőnöm. Még él, kapálódzik, amikor a hátsó lábánál fogva fölemelem. Az elmúlt éjszaka hősei a sebesült állat vergődését bámulják. – Tudjátok-e, hogy mit csinálok én a gyávakkal? – mordulok rájuk. – Leütöm a fejüket! – vágom tarkón a nyulat. Semmit sem szólnak vissza, csak nyelnek egyet.

Torkig vagyok a hivatásos katonatisztekkel is. Annyira beszariak, hogy az már nevetséges. Lépésről lépésre haladva, nehéztüzérséggel szétlövetni egy falut – csak ehhez értenek. Legalább annyira utálnak ők minket, magyarokat is, mint a horvátokat, akikkel szinte egy nyelvet beszélnek. És annyira átlátszóan szeretnének felmorzsolni bennünket, hogy azon már dühöngni sem érdemes. Tenjski Antunovac ostrománál arra számítanak, hogy legalább harminc százalékunk elesik. A frontszolgálat nemcsak meghülyíti, meg is edzi az embert. Éppen erről beszélgetünk egy pincében. Egymás között vagyunk. A horvátok kitartása, leleményessége is szóba kerül. Ők a saját otthonaikat védik elkeseredetten. Látják azt, hogy tankjaink ellen nem elég hatásosak az aknáik. Fél mázsá trotilt raknak az aknák alá, attól már tíz-tizenöt métert repül a tank, nemcsak a hernyótalpa szakad szét. Az a négy-öt centis páncél kinyílik az alján, mint a konzervdoboz.

– Nekem elegendő van a horvátokból is meg a szerbekből is! – ugrik fel egy fiatal, alacsony koma a földről. – Mi közöm nekem ahhoz, hogy ők ölik egymást? Öljék egymást úgy, ahogy akarják! Csak engem ebből az egészből hagyjanak ki!

– Igazad van – nyugtatjuk többen is, nagyon idegesnek látszik.

– Ebbe nekünk nincs beleszólásunk.

– De van! – üvöltözi. – Mi engedjük meg ezeknek a ganéknak azt, hogy gyilkosokat csináljanak belőlünk! – tajtékzik, kézigránátjával hadonászva.

– Tedd el azt a gránátot!

– Nem teszem! Elegendő van! Mindenből elegendő van! Meg akarok döglenni! – ordítja. És kirántja a kézigránát biztosítószögét.

– Ezek is azt akarják, hogy megdögöljünk! – kapom el azonnal a markát. Nagyon ügyelek arra, hogy ne essen ki belőle a gránát. – Ne marhulj! Élve kell innen hazamennünk! Otthon vár a feleséged, azt akarod, hogy mindannyian meghaljunk? – motyogom neki. Alig tudom visszanyomni a biztosítószögét,

annyira reszket a kezem. Még csak az hiányzik, hogy tizenöt, családos férfi meghaljon egy félhülye, bepíált öngyilkosjelölt kézigránátjától.

Napokig nem térek észhez. Pedig megszokhattam volna már a tébolyt. Nincs azon mit megszoknom! Vagy belepusztulok, vagy túlélem – egyszerű, ennyire egyszerű itt minden. Néha nagyon kevés hiányzik ahhoz, hogy magunk között is tisztogassunk.

Megtisztítani, tisztogatni, tisztogatás – ezek a szavak is itt ragadnak ránk. A tisztogatásról mostanában a szétlőtt falvak jutnak eszembe. Mi megyünk elől a páncélozott csapatszallítóval. Amelyik ház gyanús, amelyik házból ránk lönek, annak a háznak a lemért koordinátáit rádión keresztül jelentjük, az a ház többé már nem ház, csak egy gomolygó romhalmaz. Ha a tankból nem látják a célpontot, a nehéztüzérség szó oda.

Tömény pokol a mi tisztogatásunk. Az őrzületet, a kíméletlen öldöklést nevezik finoman tisztogatásnak a katonák. Az élőkötől, az élettől kell megtisztítanunk ezeket a kis szlavóniai falvakat, melyekben bejövetelelünkig dolgos emberek éltek.

Iszonyú szeméttel, rengeteg hullával jár a mi tisztogatásunk. Még az a jó, hogy tél van, és a holttestek nem büzlenek annyira. Kezdetben a haslövészek szarszagától undorodtam a legjobban.

Kihúzzuk a kertbe a hullákat, hogy ne feküdjünk velük együtt a szétlőtt, egyemeletes családi házban, melyen nem maradt cserép. Ez a legújabb szálláshelyünk. Innen járunk őrhelyünkre, a közeli vasúti átjáró mellé. Nem ásunk lövészárkokat, mert a vasúti töltés árka is jó fedezéknek számít, melyből jól szemmel tarthatjuk annak az erdőnek a szélét, ahonnan időnként ránk lönek. Rádióval keresztül mesterlövészeket kérünk. Nem jönnek a mesterlövészek. Helyettük néhány távcsöves puskát küldenek. A puska távcsövén át lesem az erdő szélét. Egy magasfeszültségű távvezeték tartóoszlopának a tövében, igen, mintha ott mozogna valami. Nyilván ott van a koma fedezéke. Ő nem láthat a töltés mögé, ahol a tankjaink állnak. A csapatszallítóba bemérem lézerrel a köztet és a tartóoszlop közötti távolságot: hétszázhatvan méter. Felírom a disznóól falára, hogy ne felejtsem el.

Másnap éppen el akarom hagyni az őrhelyet, amikor a koma rám lő. Az az érzésem, hogy nem tudja pontosan bemérni a köztünk levő távolságot. Várok egy kicsit, majd csak lankad a figyelme. Ha átszaladok a vágányon, a töltés mögött már biztonságban vagyok. Meglődulok. Amikor a sínpárhoz érek, a kövekről felpattanó golyó a kezemben köt ki. Kész! Átlőtték a kezem! – gondolom, és legurulok a töltés túloldalán. Rettenetesen éget a lőtt seb.

Szálláshelyünkön kezem a törülközőmbe csavárom. Nagyon vérzik; szerencsémre nem ment át raj-

ta a golyó. Megkeresem az orvost. Egy magyar állatorvos a szanitécünk, mutatom neki, hogy mi a helyzet. Eltaláltak. Nézegeti a sebem, hümmög, csóválja a fejét.

– Mindjárt bekötöm. Van-e bicskád? – kérdezi.

– Hogyne volna! – nyújtom át neki szolgálatkészen, arra gondolva, hogy biztos kötszert akar vele vágni.

– Fogd már le a kezét! – szól az egyik katonának.

– Ezzel akarsz megoperálni?

– Inkább húzd meg ezt az üveget! – teszi elém a rumot.

– Sejtem már, hogy mi lesz a nóta vége – húzom meg az üveget borzongva.

– Lehet, hogy fájni fog, de bírd ki valahogy – mondja, és azonnal nekiesik a sebemnek. Ki is veszi a golyó egyik darabját.

Jelentkezem a főtisztnél. Megsebesültem, pihenni szeretnék egy kicsit. Rendben van. Lefekszem a szálláshelyünkön. Beveszek két fájdalomcsillapítót, sebem égése lassan csillapodik. Visszatérnek azok a tartalékosok, akik engem váltottak föl, izgatottan mesélik, hogy őket is ugyanabból az irányból lőtték, amelyikből engem eltaláltak. Elönt a harag. Magamhoz veszem az egyik távcsöves puskát, felmegyek vele a ház padlására, és megtöltöm. A tűzfal épségben maradt, mögüle fürkészem a villanykaró környékét. Semmi mozgást sem érzek. Ahogy múlik az idő, egyre jobban fázom. Hideg van. A szemem is könnyezni kezd a távcsőtől. – Látsz valamit? – kérdezik letről. – Semmit. Menjen valaki a sínekhez! És adjon le egy sorozatot a karó irányába! Hátha előbújik az ürge. A fegyverropogásra kidugja fejét a gödörből az ürge. És figyel. Tisztán látom. Meg akarom húzni a ravaszt. Nem! Mégsem lövöm le! Nem kéne lelőnöm, ő is csak megsebesített.

En is csak meg fogom sebesíteni!

Lassan fölemelkedik, derékig kinn van már a gödörből. Mellbe fogom löni. A golyó úgyis egy kicsit mellé megy, és csak megsebzí a vállát! Egy darabig ő is harcképtelen lesz.

Megcélozom a melle közepét. Meghúzom a ravaszt. És összeesik a karónál. Túl pontosan lőttem. Embert öltem. Először öltem embert! Gyilkos vagyok, gyilkos lett belőlem! Rosszul állította be puskáján a lőtávolságot. Hiába célzott pontosan, ezért maradtam élve. Ezért öltem meg őt! Mert én pontosan tudtam azt, hogy hétszázhatvan méterre van tőlem. Föl is írtam a disznóól falára. Bánt a dolog.

Rádásul másnap éppen arra indulok, amerre az áldozatom hever. Elhagyjuk a karót, mögénk kerül. Nagyon is jól tudom, hogy hol található meg.

Visszamegyek hozzá. Nem vagyok tisztában azazal, hogy magamat akarom-e büntetni, vagy csak a kíváncsiság furdal. Megnézem a papírjait. Ivannak

hívták, és eszéki születésű horvát volt. Megtalálom a vadászengedélyét. Megrendülten nézegetem azt a fényképet, melyen egy huszonhét-huszonnyolc éves asszony ölel magához egy két-három éves kislányt.

A szívét találtam el. Ránk hasonlít. Lehet, hogy az ősei magyarok voltak. Lehet, hogy magyarok is éltek valamikor ezekben a szétlőtt, kis szlavóniai falvakban.

A nevük is annyira magyarosan hangzik: Diós, Széles, ami Széles, Szellős, esetleg Szőlős is lehetett egykor. Ki tudja?

Megkukultan ballagok vissza egységemhez. Tudják, hogy hol voltam, hogy honnan jövök. Egymást figyeljük. Odajön hozzám a százados, és megveregeti a vállam. – Dobar si bio! (Jó voltál!) – mondja.

Szótlanul bámulok magam elé.

Tari István a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány kuratóriumának elnökétől, Glatz Ferencről vette át a Kemény Zsigmond-díjat 2010. január 16-án az MTA vári kongresszusi termében Budapesten

* Gratulálunk Tari István újabb elismeréséhez: folyóiratunk szerkesztője a délvidéki magyar identitás dilemmáinak irodalmi és publicisztikai ábrázolásáért **Kemény Zsigmond-díjban** részesült.